

ICI
on place
L'HUMAIN
avant
LE PROFIT

ACTEUR DE
**L'ÉCONOMIE
SOCIALE**

**Sociale clausules in overheidsopdrachten
voor groenbeheer: hoe en waarom?**

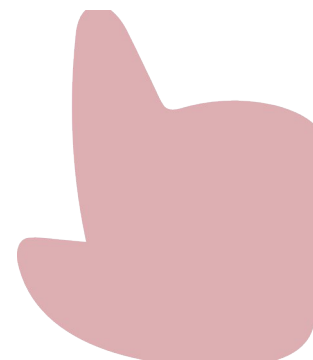

febrap

S^W:B

1

Introductie

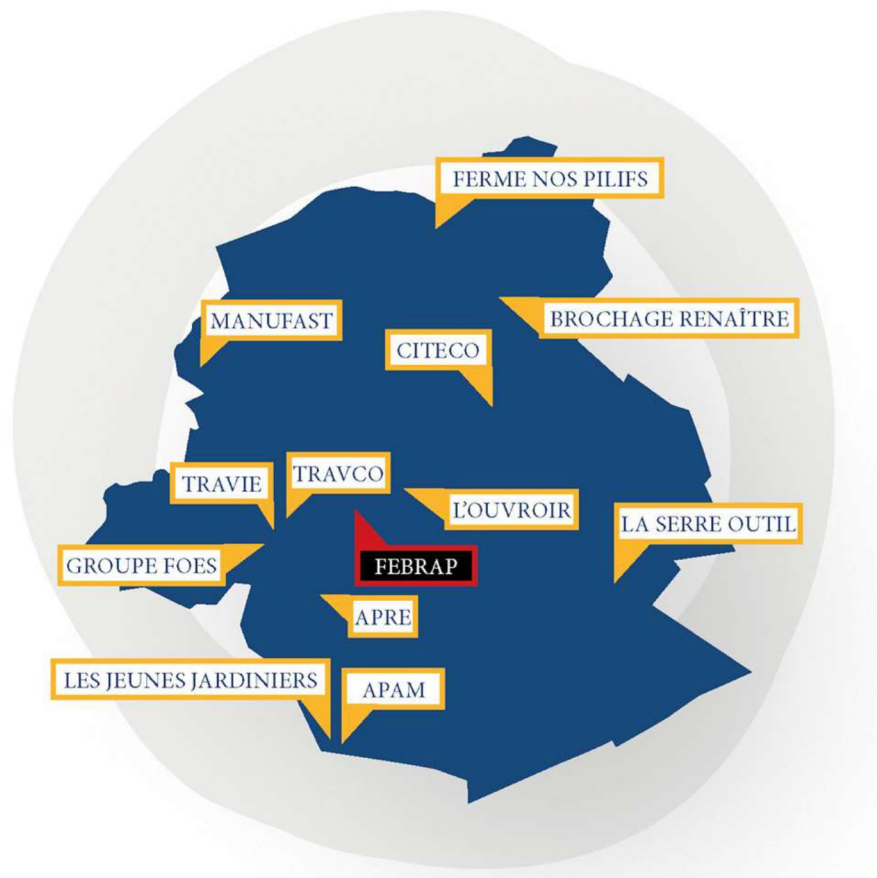
SAW-B in het kort

- SAW-B verdedigt en ontwikkelt het sociale-economiemodel
- federatie van verenigingen en bedrijven in de sociale economie

Febrap in het kort

Federatie van Brusselse maatwerkbedrijven

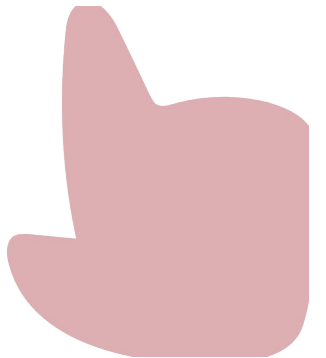
- 12 vestigingen
- 90.000 m2 ateliers
- 1.800 werknemers (waarvan 1450 mensen met een handicap)
- 30 miljoen omzet
- 60 economische activiteiten

2

De waarden van de sociale economie

Wat is de sociale economie?

« De **sociale economie** is een economische beweging waarin winst geen doel op zich is, maar een middel om het algemeen belang te dienen of doelen te bereiken die alle betrokken partijen ten goede komen. »

Diversiteit
bedrijfs-
vormen

Diversiteit
concepten

4 principes van de sociale economie*

1

Sociaal doel is
belangrijker
dan winst
maken

2

Autonoom
beheer

3

Democratisch
beslissen

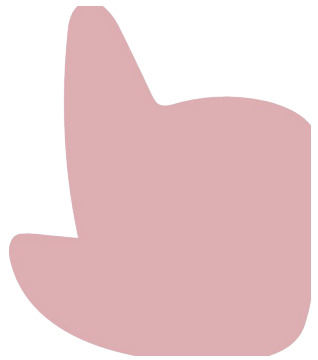
4

Mensen en
werk zijn
belangrijker
dan kapitaal

3

**Verantwoorde
clausules en
verplichtingen op
gebied van
tewerkstelling**

Sociale clausules (met flexibiliteit) !

Sociale clausules = clausules in het lastenboek voor een sociaal beleid

- met socioprofessioneel doel
- andere (non-discriminatie, toegankelijkheid,...)

☒ Een **PARTNERSCHAP** voor tewerkstelling tussen aanbestedende overheden en bedrijven

☒ Brussels Hoofdstedelijk Gewest: opdrachten voor werken, diensten, goederen

Soorten sociale clausules

- Uitvoeringsvoorwaarde –(Art. 87 !)

Clausule voor opleiding (Actiris): opleiding aan werkzoekenden of lerenden tijdens de uitvoering van het contract.

Clausule voor onderaanneming (BRU - Invoeg-/maatwerk-/eenmansbedrijf): een inspanning op het vlak van sociale en professionele integratie tijdens de uitvoering doordat een deel van het contract wordt uitbesteed aan een sociaal-economiebedrijf dat hierrond werkt.

Clausule voor invoeging (BRU - Actiris): aanwerving van een werkzoekende met een standaardarbeidsovereenkomst (van bepaalde of onbepaalde duur). De tewerkstelling van een werknemer met een artikel 60-contract is ook mogelijk, op voorwaarde dat er een overeenkomst met een OCMW wordt gesloten.

Flexibele clausule (Invoeg-/maatwerk-/eenmansbedrijf) :

- ofwel een inspanning voor opleiding van werkzoekenden of lerenden
- ofwel een inspanning voor invoeging of socioprofessionele integratie tijdens de uitvoering van het contract door een deel van de opdracht in onderaanneming te geven aan een sociaal-economiebedrijf dat ijvert voor integratie
- ofwel een combinatie van beide.

Soorten sociale clausules

- Reservering perceel of opdracht – (Art. 15 !)

Reservering (BRU : Invoeg-/maatwerk-/eenmansbedrijf): geeft de aanbestedende entiteit de mogelijkheid om de toegang tot de gunningsprocedure voor te behouden aan organisaties die de sociale en professionele integratie van gehandicapten of kansarmen als doel hebben, of om de uitvoering van deze opdrachten voor te behouden in het kader van programma's voor beschermde tewerkstelling, op voorwaarde dat ten minste dertig procent van het personeel van deze werkplaatsen, ondernemingen of programma's bestaat uit gehandicapte of kansarme werknemers.

Is het mogelijk om met percelen te werken?

- kan de toegang tot opdrachten vergemakkelijken voor zeer kleine ondernemingen (KMO's), voor wie de opdrachten vaak te groot zijn. Daardoor is er meer kans op inschrijvingen van bedrijven die in staat zijn te reageren op de verantwoorde clauses;
- maakt het mogelijk om clauses in delen van het contract op te nemen, terwijl ze misschien niet mogelijk zijn voor het contract als geheel
- verhoogt de kwaliteitscontrole
- N.B.: het overwegen van opdeling in percelen is een verplichting (>143K euro) in het kader van overheidsopdrachten (wet van 17 juni 2016 betreffende overheidsopdrachten) met een motiveringsplicht.

Opdrachten en procedures zonder bekendmaking

In de short lists staan

Quota tewerkstelling van personen met een handicap

Overheidsopdrachten = indirecte
werkgelegenheid via maatwerkbedrijven

Brussel:

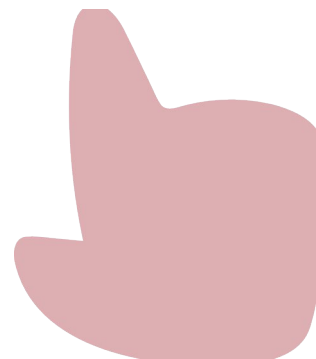
- > Gemeenten (ordonnantie 2/2/17): 2,5 %
- > OCMW (ordonnantie 21/3/18): 2,5 %
- > Organisaties openbaar belang (statuut): 2 %

Logica: onderaanneming om te compenseren

4

**Potentiële
kandidaten in de
sociale economie**

Sociale economie en integratie... waarover hebben we het?

Sociale economie en integratie

Socioprofessionele integratieacties zijn alle acties die erop gericht zijn toegang te bieden tot een beroepskwalificatie en betaald werk dat gedekt wordt door de sociale zekerheid. De actie neemt de vorm aan van een geïntegreerde aanpak van opvang, begeleiding, voortgezet onderwijs, beroepsopleiding en werkervaring in bedrijven.

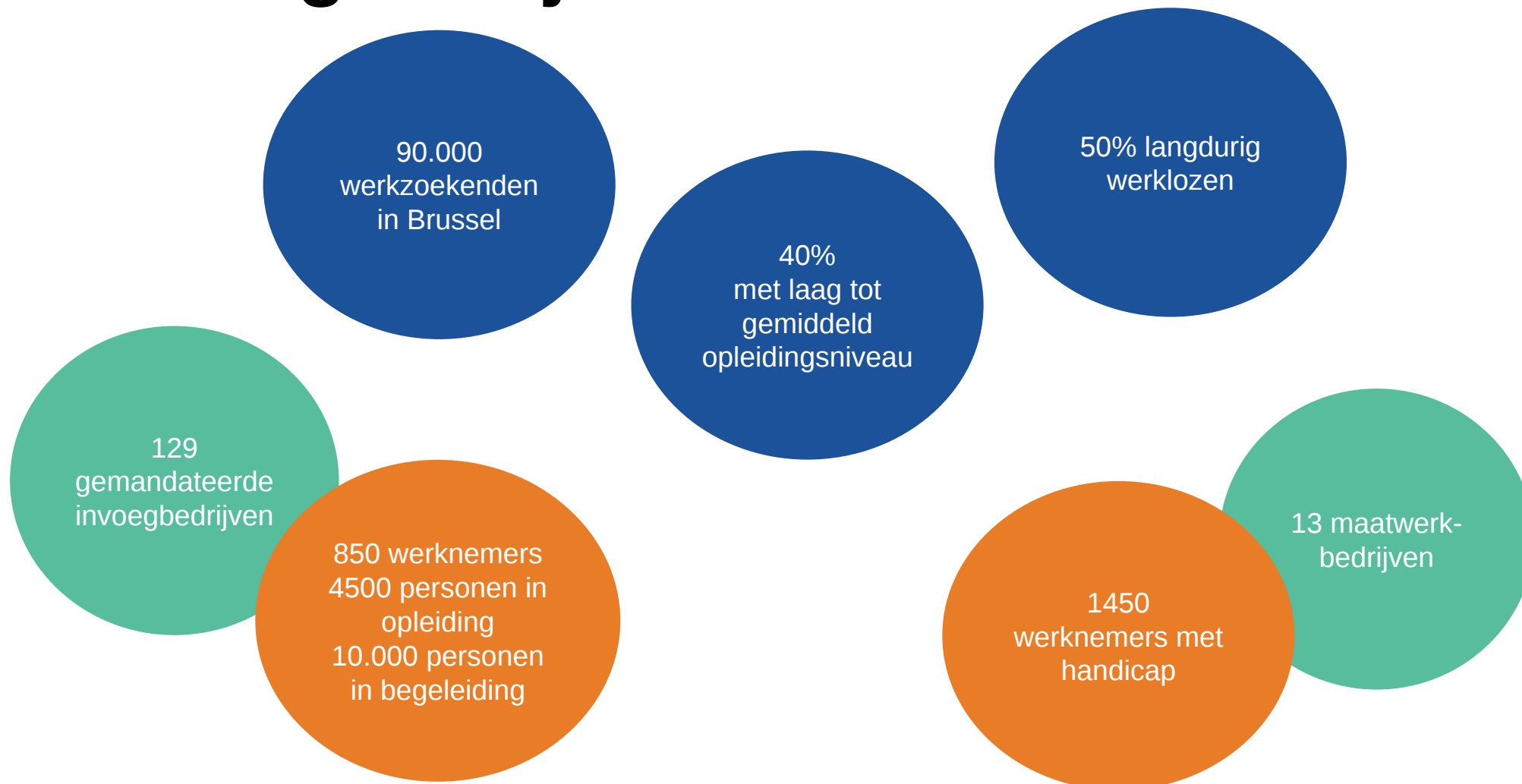

Integratie via de sociale economie is een activiteit op het kruispunt van sociale actie, opleiding en economische activiteit. Ze is gericht op voortdurende en globale actie (door organisaties die op een gecoördineerde en complementaire manier optreden) gaande van **socialisatie** (opwaardering van kennis en persoonlijke ontwikkeling) via de verwerving van **sociale vaardigheden** (verwerving van “savoir-être” en toegang tot actief burgerschap) en **beroepsvaardigheden** (“savoir-faire”) tot **actieve en solidaire deelname aan het productieproces**.

We hebben het over sociale en professionele integratie, omdat werkgelegenheid verschillende functies vervult, waarvan sociale integratie niet de minste is.

Invoegbedrijven

Bronnen:

- Observatoire de l'emploi - <https://viewstat.actiris.brussels/>
- Febisp - <https://www.febisp.be/fr/secteurs/insertion-socioprofessionnelle>
- Febrap

Invoegbedrijven

Invoeging

Gemandateerde invoegbedrijven □ On-the-job training voor mensen met integratieproblemen -> stagiair (opleidingscontract)

Werkgelegenheid voor laagopgeleiden-> werknemers

Inclusie

Maatwerkbedrijf

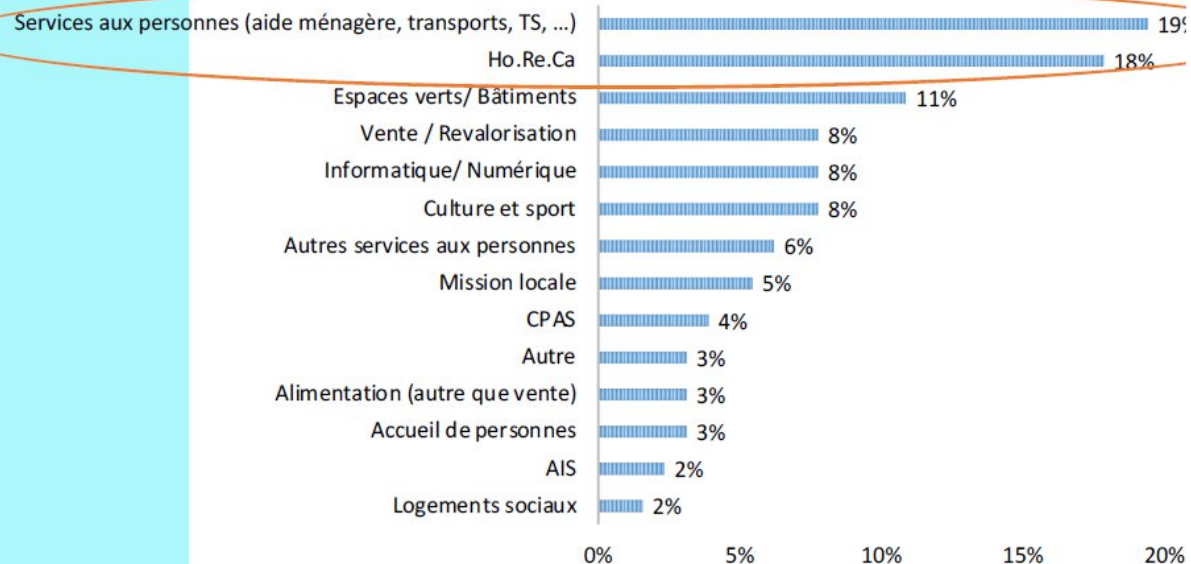

Tewerkstelling voor mensen met een handicap (fysiek, mentaal, zintuiglijk, psychisch) -> werknemers

Geschikte opdrachten voor gemandateerde invoegbedrijven

RÉPARTITION DES ESMI PAR SECTEUR D'ACTIVITÉ

Geschikte opdrachten voor maatwerkbedrijven (lijst met voorbeelden)

Diensten:

- Aanleg en onderhoud van groene ruimten
- Auto's schoonmaken
- Afval upcyclen
- Schoonmaken van kantoren en ruimtes
- Catering
- Distributie van huis-aan-huisbladen
- Drukwerk
- Mailing (enveloppen vullen, direct mail, enz.)
- Traditioneel boekbinden
- Elektronisch documentenbeheer
- Een breed scala aan verpakkingswerk
- Teamversterking

Werken:

- Groenvoorziening (G3)
- Schrijnwerk (D5)

Levering:

Bakkerij

- Tuinbouwproducten

Technische fiches: <https://www.onzestieluwsteun.be/>

Geschikte opdrachten voor maatwerkbedrijven (lijst met voorbeelden)

Diensten:

- Aanleg en onderhoud van groene ruimten
- Auto's schoonmaken
- Afval upcyclen
- Schoonmaken van kantoren en ruimtes
- Catering
- Distributie van huis-aan-huisbladen
- Drukwerk
- Mailing (enveloppen vullen, direct mail, enz.)
- Traditioneel boekbinden
- Elektronisch documentenbeheer
- Een breed scala aan verpakkingswerk
- Teamversterking

Werken:

- Groenvoorziening (G3)
- Schrijnwerk (D5)

Levering:

Bakkerij

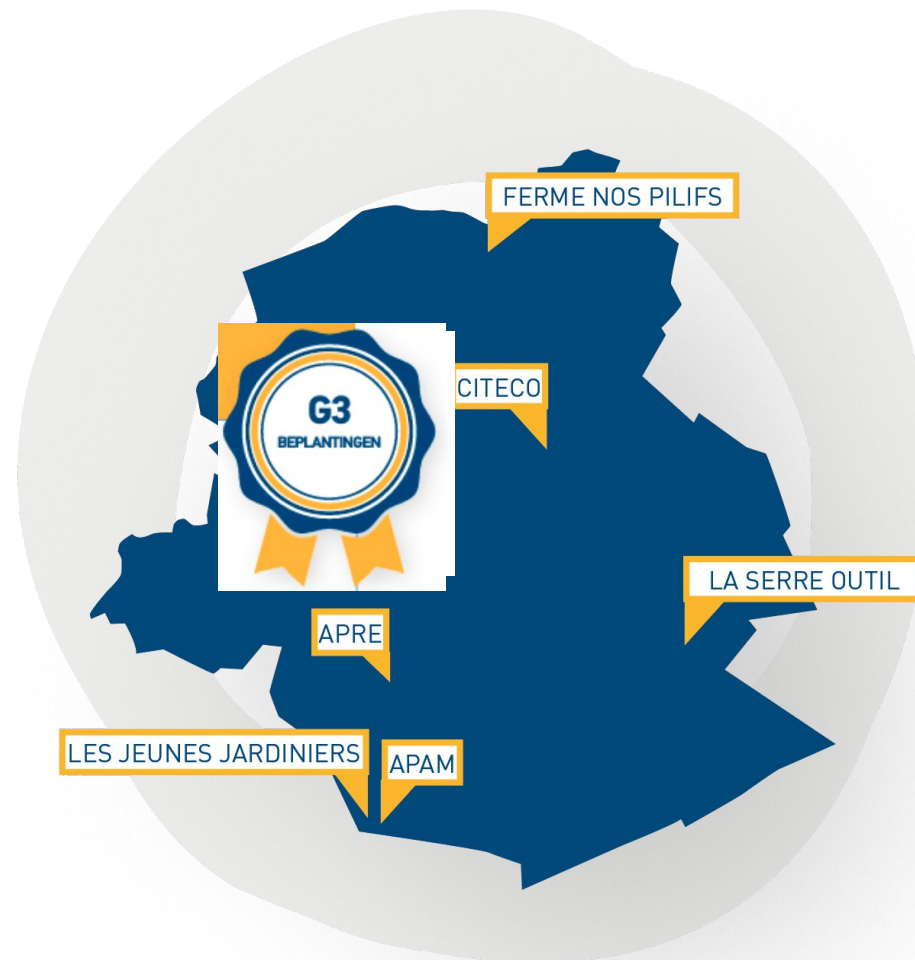
- Tuinbouwproducten

Technische fiches: <https://www.onzestieluwsteun.be/>

Maatwerkbedrijven voor « groenonderhoud » (BRU)

5 maatwerkbedrijven bieden:

- onderhoud van uw openbare ruimten: begraafplaatsen, speelplaatsen, moestuinen, parken en tuinen, enz;
- transformeren of creëren van buitenvoorzieningen: ecologische zwembaden, terrassen, groene daken, omheiningen, bestrating, beplanting, gazon, enz;
- 250 professionals: arbeiders en gekwalificeerd personeel om hen te begeleiden en te voldoen aan uw meest technische eisen;
- aanverwante diensten: levering van tuinbouwproducten, kappen en snoeien, advies over gedifferentieerd beheer, grondwerk, houtwerk, enz;
- lokale partners;
- betrouwbare inschrijvers: tientallen jaren ervaring in het uitvoeren van overheidsopdrachten;
- erkenning: G3 (beplanting) klasse 1/2.

Maatwerkbedrijven voor « groenonderhoud » (BRU)

Technische fiches:
www.onzestieluwst.eun.be/

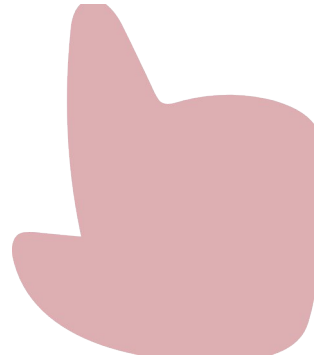

IDENTITEITSKAART	BEVOORRECHTE INTERVENTIEGEBIEDEN	ERKENNINGEN	REFERENTIES (VOORBEELDEN)	SPECIALISATIE EN AANVERWANTE DIENSTEN	CONTACT
 APAM Omzet: 250.000 € (tuinafdeling) Tuiniers: 15	19 Brusselse gemeenten Waals-Brabant Vlaams-Brabant (zuidwest)	➤ G3 klasse 1	➤ Brussels Parlement ➤ Gemeente Ukkel ➤ Leefmilieu Brussel	➤ Specialisatie: aanleg van volkstuinjes en ecologische onkruidverdelging	jardin@apam.be +32 2 333 08 83/84 Calevoetstraat 112 1180 Ukkel www.apam.be
 CITECO Omzet: 250.000 € (tuinafdeling) Tuiniers: 14	1000 / 1030 1040 / 1050 1140 / 1200	➤ G3 klasse 1 ➤ Diversiteitslabel BHG	➤ De Brusselse Keukens ➤ Schaarbeekse Haard ➤ Brussel Mobiliteit ➤ Grondregie Etterbeek ➤ Gemeente Evere	➤ Specialisaties: ecologisch tuinieren (zonder pesticiden en chemische producten) en stedelijke benadering (beperkt interventiegebied en kleine teams om aangepast te zijn aan de context van de kleine Brusselse tuinen) ➤ Aanverwante diensten: stadskwekerij toegespitst op stads(moes)tuinen, ontwerp en verwezenlijking van houten voorwerpen op maat (bakken voor moestuinen, palissades, hekken...)	info@citeco.be +32 2 215 93 80 Albert Latourstraat 75 1030 Schaarbeek www.citeco.be
 LA FERME NOS PILIFS Omzet: 1 Mio € (tuinafdeling) Tuiniers: 35	1000 / 1020 1030 / 1080 1082 / 1090 1120 / 1130 1140 / 1210 Vlaams-Brabant (noordwest)	➤ G3 klasse 1 ➤ Ecodynamische onderneming (2 sterren) ➤ Diversiteitslabel BHG	➤ Gemeente Schaarbeek ➤ Leefmilieu Brussel ➤ Woningfonds	➤ Specialisaties: ecologisch tuinieren (zonder pesticiden, materialen met een label, inheemse planten, duurzame werkmethoden, uitbouw van een klantenbestand in de buurt...) ➤ Aanverwante diensten: tuinwinkel, plantenkweek (sedum, geurende planten, inheemse...)	jardin@pilifs.be +32 2 266 10 39 Trassersweg 347 1120 Neder-over-Heembeek www.fermenospilifs.be

5

**Focus op
voorafgaand overleg**

Vragen om vooraf te stellen

Moeilijk te begrijpen bestekken

- Tip: gebruik je pedagogische kwaliteiten om de opdracht te beschrijven. Hou het kort en verwijst indien nodig naar bijlagen.

Werklast

- Tip: voorzie bijlagen die ter beschikking staan en geef deze niet standaard door
- Tip: voorzie een duidelijke lijst met de gevraagde documenten

Omvang van de opdracht

- Tip: verdeel de opdracht in percelen
- Tip: gebruik de voorafgaande raadpleging om de markt goed te kalibreren

Selectiecriteria – CA et cautionnements exigés :

- Tip: ga na of het sociale-economiebedrijf financieel gezond is in plaats van referenties te vragen zoals resultaten van volbrachte missies of grote garanties te eisen.
- Tip: kalibreer in functie van de opdracht.

Vragen om vooraf te stellen

Selectiecriteria – onaangepaste eisen rond technische capaciteiten

- Tip: kalibreer de eisen in functie van de opdracht

Prijs

- Tip: geef voldoende gewicht aan andere gunningscriteria in verhouding tot de prijs.

Timing van de procedure

- Tip: voorzie een redelijke periode tussen de indiening en de kennisgeving. Voorzie indien nodig een mogelijkheid om in dit stadium te prijs te herzien.
- Tip: win tijdens de fase van vooroverleg informatie in over haalbare termijnen vanaf de kennisgeving van het contract.

De prijsevolutie

- Tip: voorzie een clause voor herziening van de prijzen

Te weinig controle (+ sancties):

- Tip: voorzie effectieve controle door diensten van de aanbestedende entiteit of door een onafhankelijke organisme en voorzie voldoende sancties.

Bestudeer (de mogelijkheid...)

- Sociale clauses (reglementair kader)
- De markt reserveren
- Verantwoorde clauses (initiatief)
-

DUS: VOORAFGAAND OVERLEG (art.51 wet overheidsopdrachten)

Voorbeeld: Project Trèfles, Agentschappen van de Europese Commissie

Heldesk Brussels Hoofdstedelijk Gewest voor alle types opdrachten

Nicolas De Prémare: ndepremare@actiris.be

Jaco van der Maarel: jvandermaarel@actiris.be

Michaël Lans : michael.lans@febrap.be – 0491/34 05 50

Laurent Drousie: l.drousie@saw-b.be - 0476/54 23 80

Adressen in de sociale economie voor alle soorten opdrachten

SAWB

SAW-B (Waals Gewest en Brussel): www.saw-b.be

ConcertES (sociale economie Waals Gewest en Brussel): <https://conso.economiesociale.be/>

Febrap (maatwerkbedrijven Brussel): www.onsadapte.be (fr) – www.onzestieluwsteun.be (nl)

Febisp (sociale economie voor integratie): www.febisp.be

Febio (sociale economie nl Brussel): www.febiovzw.org

Technische fiches voor alle soorten opdrachten

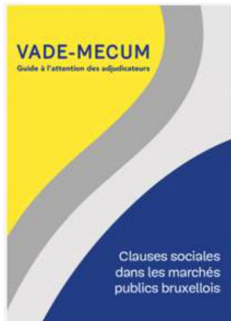

Febrap (technische fiches overheidsopdrachten maatwerkbedrijven):

FR : <https://onsadapte.be/uploads/files/procurements/onsadapte/quota.pdf>

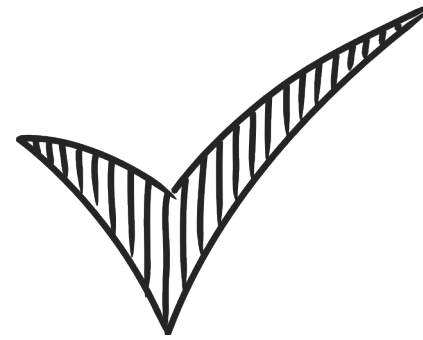
NL :

<https://www.onzestieluwsteun.be/uploads/files/procurements/onsadapte/overheidsopdracht.pdf>

Vade-mecum sociale clausules: <https://www.actiris.brussels/media/jzjdfik1/vade-mecum-clausessociales-h-A52D444A.pdf>

Bedankt

Laurent Drousie
l.drousie@saw-b.be

febrap

Michaël Lans
michael.lans@febrap.be